

Longfibrose bij de West Highland White Terriër

Geschreven voor eigenaren en liefhebbers van West Highland White terriërs door Dr. Viktor Szatmári en Drs. Masja Glorie vanuit de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren in Utrecht.

Longfibrose komt bij de mens, hond, kat en zelfs bij de papegaai voor. Sommige hondenrassen, zoals de West Highland White terriër, krijgen deze aandoening vaker dan andere rassen. Deze observatie werd als eerste in 1999 in Schotland beschreven.

Wat is longfibrose?

Bij longfibrose is er sprake van ophoping van bindweefsel in de longen. Bindweefsel is een normaal onderdeel van het reparatieproces bij schade waarbij uiteindelijk een litteken wordt gevormd. Bij longfibrose is er sprake van een overmatige hoeveelheid littekenweefsel (het bindweefsel) in de longen. Dit heeft ernstige gevolgen op de gaswisseling en daardoor op de gezondheid. Door het bindweefsel in de longen kunnen de longen onvoldoende zuurstof voor het lichaam opnemen.

Wat is de oorzaak van longfibrose?

Waarom het littekenweefsel in de longen zich ophoopt is onbekend. Meest waarschijnlijk is het een resultaat van een eerder opgetreden, onbekende longbeschadiging. Longfibrose ontwikkelt zich heel langzaam, gedurende maanden tot jaren. Daarom is de oorspronkelijke schade op het moment van het optreden van klachten waarschijnlijk niet meer aanwezig en ook niet meer te achterhalen.

Bij de mens zijn er diverse oorzaken gevonden zoals het inademen van talk of silica, maar ook veranderingen in bepaalde genen. Omdat de kleine terriërs vaker longfibrose krijgen dan andere rassen bestaat hier ook de sterke verdenking van een genetische aanleg. De enige manier om deze ziekte te kunnen voorkomen en te genezen is om erachter te komen waardoor de ziekte ontstaat. Hiervoor is nog veel onderzoek nodig. U als eigenaar van een Westie kunt ook heel veel hiervoor doen! Hoe? U kunt het straks lezen.

Wat mankeert de hond?

Bij honden wordt longfibrose vooral op middelbare en oudere leeftijd (6-16 jaar) vastgesteld. De meeste honden krijgen last van langdurige (maanden tot jaren lang) hoesten, kortademigheid en/of een verminderd uithoudingsvermogen. Ze zijn verder attent, vrolijk en maken helemaal geen zieke indruk. Sommige honden krijgen ook weleens last van flauwtes tijdens inspanning.

Ook valt vaak een overmatige voedingstoestand van de hond op. Dit is meestal het gevolg van een verminderd uithoudingsvermogen. Hoewel ze veel minder kunnen bewegen dan vroeger, blijven ze wel dezelfde hoeveelheid eten.

De hoest die de honden hebben is meestal continu aanwezig, het is een zachte hoest welke vaak gepaard gaat met hijgen. Bij sommige honden hoort men ook bij de ademhaling een zachte fluittoon.

Wat vindt uw dierenarts?

Het kan zijn dat de honden blauwe slijmvliezen (lippen, tandvlees, binnenzijde oogleden) krijgen, dit kan u soms ook zelf al zijn opgevallen.

Als de dierenarts de longen beluistert zal hij/zij "knisperen" van de longen horen. Dit geluid klinkt als het lopen door verse sneeuw. Helaas kunnen deze bevindingen door tientallen andere ziektes veroorzaakt worden. Daarom is het vaststellen van longfibrose zonder aanvullend onderzoek niet mogelijk.

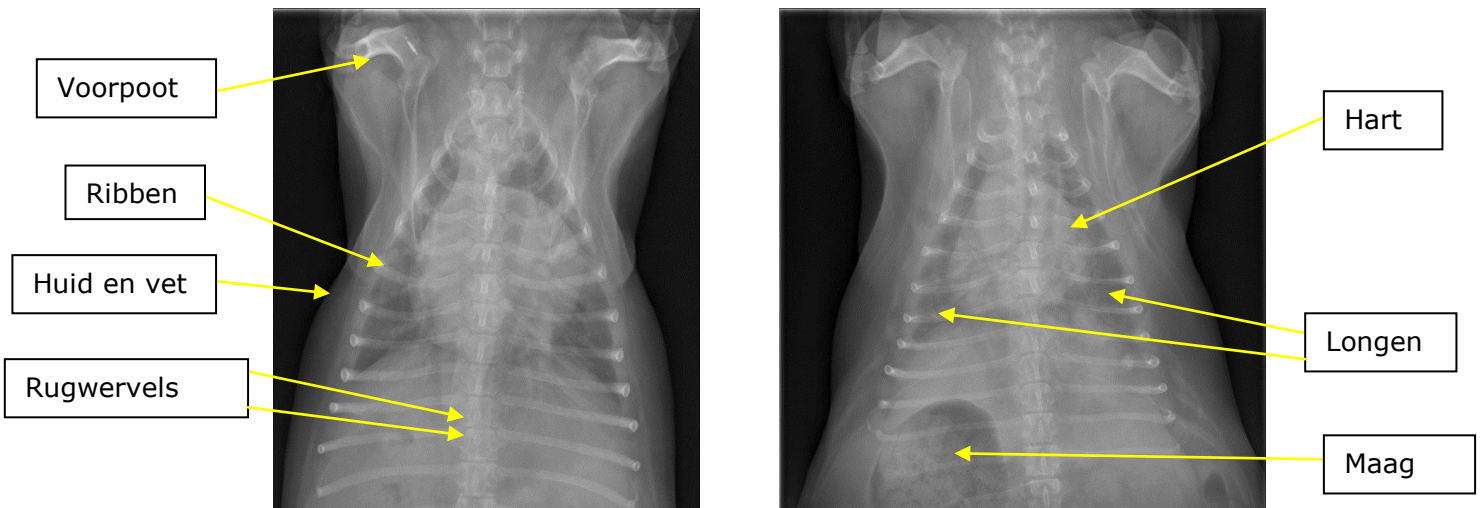
Wat zijn de aanvullende onderzoeken?

Er kunnen diverse aanvullende onderzoeken worden uitgevoerd om tot de **waarschijnlijke** diagnose van longfibrose te komen. Sommige hiervan kunnen bij uw eigen dierenarts worden uitgevoerd, maar de meeste alleen bij een dierenarts specialisten centrum zoals de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren in Utrecht.

Een special bloedonderzoek kan vertellen hoeveel zuurstof er in het bloed aanwezig is. Hiervoor moet een slagadertje aangeprikt worden. Bij longfibrose is de zuurstofspanning in het bloed verlaagd.

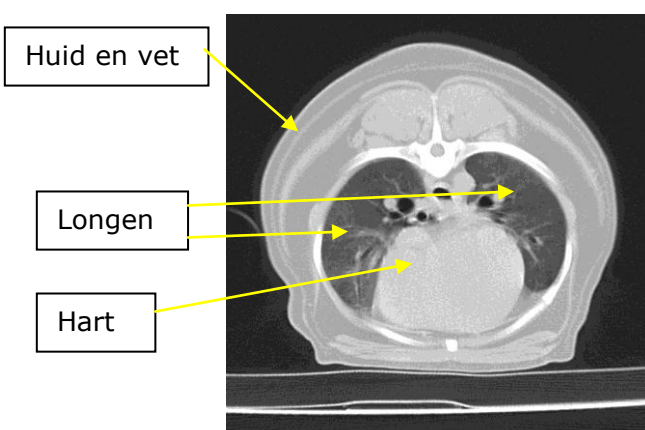
Een röntgenfoto van de borstkas, om te kijken of er veranderingen te zien zijn. Röntgenfoto's zijn helaas niet goed genoeg om longfibrose vast te stellen. Wel is het belangrijk om de foto's te maken om andere long- en hartziektes uit te sluiten als oorzaak van de klachten.

Hieronder ziet u twee röntgenfoto's van West Highland White Terriërs die verdacht waren van longfibrose. Op de linker foto zien de longen er vrij normaal uit, terwijl op de rechter foto is te zien dat de longen her en der wat witter zijn. Het hart op de linker foto sterk is vergroot, terwijl het op de rechter foto vrij normaal is. De hond op de rechter foto heeft een duidelijk overmatige voedingstoestand (een tamelijk dikke vetlaag om de borstkast heen).

Verdere diagnostiek om meer zekerheid te geven over de aan- of afwezigheid van longfibrose is een CT-scan. Een CT-scan gebeurt onder volledige narcose. Er worden m.b.v. röntgenstraling dunne plakken van de longen gemaakt. Hiermee krijgt de specialist veel meer details over de longen, dan bij een röntgenfoto. Zie hieronder links een plaatje van een CT-scan.

Bronchoscopie wordt vaak tijdens dezelfde narcose uitgevoerd aansluitend aan de CT-scan. Hierbij worden de luchtwegen vanbinnen bekeken. Naast het kijken met een endoscoop wordt ook een longspoelsel gedaan om materiaal voor celonderzoek en kweek te verzamelen. Hieronder rechts een plaatje van een bronchoscopie.

Maar om echt **met zekerheid** de diagnose van longfibrose te stellen moet er een longbiopt worden genomen. Met behulp van een borst(kijk)operatie worden er dan kleine stukjes long afgenomen. Deze stukjes worden dan onder de microscoop bekeken door de patholoog.

CT-scan, bronchoscopie en een longbiopt moeten worden uitgevoerd onder algehele anesthesie omdat de patiënten voor deze onderzoeken helemaal stil moeten liggen. Dit is niet helemaal zonder risico bij dieren die al last hebben met ademen. Hiernaast zijn deze onderzoeken ook niet goedkoop. Als de hond verzekerd is, worden de onderzoekskosten door de verzekeraar vergoed.

Wat zijn de behandelingsopties?

Op dit moment is er nog geen medicijn bekend die longfibrose kan genezen of het verloop van de ziekte kan vertragen. Er kunnen wel diverse ondersteunende maatregelen worden getroffen. Bijvoorbeeld het laten afvallen van de hond, indien er sprake is van overgewicht. Een goed gewicht voor Westies is tussen de 7 en 9 kilo.

Het geven van ontstekingsremmers als prednisolon, antibioticum, plastabletten of luchtwegverwijders is niet alleen weinig zinvol, maar kan vaak alleen maar voor ongewenste bijwerkingen zorgen en de toestand van de patiënt verder verslechteren.

Prognose

Helaas is longfibrose niet te genezen. De prognose die de hond krijgt is zeer afhankelijk van het moment van vaststellen van de aandoening. Het is natuurlijk logisch dat als een eigenaar het snel opvalt dat de hond symptomen laat zien en de diagnose snel wordt gesteld de hond langer leeft dan wanneer pas laat de diagnose wordt gesteld. De symptomen van deze ziekte worden echter ook steeds erger waardoor goed moet worden overlegd wanneer de kwaliteit van leven voor de hond zo slecht wordt (door kortademigheid, vaak optredende flauwtes of aanhoudende hoest) dat euthanasie als enige optie overblijft. Sommige honden leven na het vaststellen van de diagnose enkele maanden, andere misschien nog enkele jaren.

Wat kunt u doen?

Zoals u leest is er weinig bekend over de oorzaak van deze aandoening niet alleen bij de hond, maar ook bij de mens. Daarom proberen wereldwijd diverse dierenarts specialisten in samenwerking met humane longartsen een oplossing voor deze ziekte te vinden. Voorbeelden hiervoor kunt u vinden op:

www.eurolupa.org en <http://www.marjoleinbastin.com/nl/studio-mb/goede-doelen/ildcarefoundation>.

Wat zijn onze doelen?

- De oorzaak van de ziekte te vinden.
- De reden voor aanleg te begrijpen (waarom de westies).
- Een makkelijkere diagnostische manier te vinden (b.v. een bloedtest i.p.v. de CT-scan en longbiopt).
- Medicatie voor genezing of het vertragen van de ziekte te vinden.

Met meer onderzoek zouden we niet alleen maar de honden, maar ook mensen met deze ongeneesbare ziekte kunnen helpen!

Omdat de enige betrouwbare manier om de diagnose longfibrose vast te stellen een microscopisch onderzoek van longweefsel (longbiopt van een levende of overleden patiënt) is, welke tot nu toe zelden wordt gedaan, is het niet eens bekend hoe vaak deze aandoening in de Nederlandse hondenpopulatie (een specifiek bij de Westies) voorkomt.

De verwachting is, gebaseerd op internationale gegevens, dat dit een vrij vaak voorkomende aandoening is.

Het beschikbaar stellen van het lichaam (of alleen de longen) van een overleden hond voor sectie (pathologisch onderzoek) is de enige manier om duidelijkheid te kunnen krijgen hoe vaak de ziekte überhaupt voorkomt. Na deze sectie kan uw hond altijd nog worden gecremeerd.

Daarnaast zou een centrale database gemaakt moeten worden (een samenwerking tussen de Nederlandse West Highland White Terriër Club, de Raad van Beheer en de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren in Utrecht) waar het DNA van elke Westie samen met zijn stamboom en de sectierapportage (wel of geen longfibrose) wordt bewaard.

Wat vragen we concreet van u?

Hebt u een Westie met de hierboven beschreven klachten? Neem contact met ons op of maak een afspraak op de poli Cardiologie & Pulmonologie bij dr. Szatmári. De kosten van een consult en evt. aanvullende onderzoeken moet u zelf betalen en eventueel doorsturen naar uw verzekering.

Is uw hond overleden of ge-euthanaseerd bij uw dierenarts? Geef toestemming voor sectie en laat uw dierenarts contact met ons op te nemen via het 0900-KIES-UKG nummer of laat hem/haar het volgende beschrijving zien.

Wat hebben we nodig? Drie buisjes bloed (4 ml EDTA, 4 ml heparine en 4 ml serum), longspoelsel (20 ml, genomen m.b.v. intubatie met een urinekatheter met een eindopening en fysiologische zoutoplossing), kopie van de stamboom, kopie van de patiëntenkaart en het lichaam van het overleden dier (z.s.m. maar i.i.g. gekoeld en binnen twee dagen na het overlijden) of de longen in formaline (ten minste 5 verschillende stukjes of het liefst de hele long).

Bedenkt u zich vooral dat een hond met longfibrose niet altijd evenveel symptomen laat zien en daarmee dus ook onderzoek aan de honden nodig is die door een ander probleem is overleden.

Hebt u nog vragen?

Als u naar aanleiding van dit stukje nog vragen heeft over deze aandoening kunt u terecht bij Dr. Viktor Szatmári, dierenarts specialist Interne geneeskunde-Cardiologie van gezelschapsdieren van de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren te Utrecht: v.szatmari@uu.nl

Literatuur

1. Corcoran BM, et al. Chronic pulmonary disease in West Highland white terriers. *Vet Rec* 1999;144:611-16.
2. Cohn LA, et al. Identification and characterization of an idiopathic pulmonary fibrosis-like condition in cats. *J Vet Intern Med* 2004;18:632-41.
3. Zandvliet MMJM, et al. Chronic interstitial pulmonary fibrosis in Amazon parrots. *Avian Pathol* 2001; 30: 517-24.
4. Norris AJ, et al. Interstitial lung disease in West Highland White Terriers. *Vet Pathol* 2005; 42:3 5-41.
5. Heikkilä HP, et al. Clinical, bronchoscopic, histopathologic, diagnostic imaging, and arterial oxygenation findings in West Highland White Terriers with idiopathic pulmonary fibrosis. *J Vet Intern Med* 2011; 25:433-9.6.
6. Johnson VS, et al. Thoracic high-resolution computed tomographic findings in dogs with canine idiopathic pulmonary fibrosis. *J Small Anim Pract* 2005; 46: 381-88.
7. Norris CR, et al.. Use of keyhole lung biopsy for diagnosis of interstitial lung diseases in dogs and cats: 13 cases (1998-2001). *J Am Vet Med Assoc* 2002; 221: 1453-59.